

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

11 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte – Nicolae Gordilă

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General, Gurin Corneliu, împotriva sentinței Tribunalului militar al unității militare de șoc nr.5 din 06 iunie 1944, în privința lui

Livit Moisei Țolovici, născut în 1917, originar din s. Bairancea, r-nul Acherman, RSSM, evreu;

termenul de examinare a cauzei fiind:

- *în instanța de recurs din 18.07.2014 pînă la 11.11.2014;*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar al unității militare de șoc nr.5 din 06 iunie 1944, Livit Moisei a fost condamnat în baza art. 54¹ lit. b) Cod penal al RSSU la 10 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe un termen de 4 ani.

2. Inculpatul Livit Moisei a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind ostaș al armatei roșii și aflîndu-se pe front, în august 1941 a nimerit în prizonieratul nemților, după scurt timp a fost eliberat și s-a stabilit cu traiul în s. Capaclievca, r-nul Razdeleansk, regiunea Odessa, unde a locuit pe parcursul perioadei de ocupație. Lui Livit Moisei i s-a mai incriminat faptul, că locuind pe teritoriul temporar ocupat de autoritățile române, în august 1941, s-a angajat în serviciul ocupanților în calitate de translator de limba română. În mai 1942 inculpatul a fost racolat de către ofițerul serviciului secret român în calitate de agent secret al jandarmeriei din or. Dubăsari. În mai 1942, inculpatul a fost numit în calitate de șef de poliție al or. Dubăsari, funcție care a deținut-o pînă în noiembrie 1942. Executînd dispozițiile autorităților de ocupație, inculpatul a fost preocupat de depistarea activiștilor sovietici și persoanelor care aveau o atitudine ostilă față de regimul de ocupație. Totodată, inculpatul maltrata cetățenii care nu respectau regimul instaurat de noile autorități.

În cadrul ședinței de judecată inculpatul Livit Moisei a declarat că în mai 1941 a fost încorporat în armata roșie. În septembrie 1941 subdiviziunea în care el își făcea serviciul militar a nimerit în încercuire și a fost luat ca prizonier. După scurt timp a nimerit în lagărul pentru prizonieri, de unde peste scurt timp cetățenii, originari din Basarabia au fost eliberați, inclusiv și el. Fiind eliberat, s-a stabilit cu traiul în s.Capaclievca, r-nul Razdeleansk. A confirmat faptul că a activat la autoritățile române în perioada anilor 1941-1942 în calitate de translator, agent secret și șef de

poliție în or. Dubăsari. Inculpatul a susținut, că a fost de acord să lucreze la autoritățile de ocupație pentru a-și salva viața, deoarece era de naționalitate evreu și știa că cetățenii evrei aflați pe teritoriul ocupat de trupele germano-române erau împușcați. Inculpatul a susținut, că exercitându-și obligațiile sale, a executat toate indicațiile autorităților române.

3. La 18 iulie 2014, Procurorul General, Gurin Cornelui a declarat recurs în anulare, care, invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului militar al unității militare de șoc nr.5 din 06 iunie 1944 în privința lui Livit Moisei Țolovici, încetarea procesului penal și reabilitarea lui, motivând că, probe veridice care ar demonstra săvârșirea de către Livit M. a infracțiunii prevăzute de art.54¹ lit. b) Cod penal al RSSU, adică pentru trădare de patrie, în materialele dosarului nu au fost administrate. Judecata nu a stabilit că acțiunile inculpatului erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale ale URSS, așa cum prevede dispoziția art.54¹ lit. b) Cod penal al RSSU. Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, condamnarea lui Livit M. pentru trădare de patrie, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând argumentele recursului în anulare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, acesta urmează a fi admis cu casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225 - XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

În conformitate cu prevederile art. 3 lit. a) din Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnați pentru „trădare de patrie”, în temeiul art. 54¹ lit. b) din Codul penal al RSSU.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că, prin sentința Tribunalului militar al unității militare de șoc nr.5 din 06 iunie 1944, Livit Moisei a fost condamnat în baza

art. 54¹ lit. b) Cod penal al RSSU la 10 ani privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe un termen de 4 ani, în baza declarațiilor proprii, fără prezența altor probe obiective și fără a le fi respectat dreptul la apărare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Livit Moisei în baza art. 54¹ lit. b) Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin.(1) pct.2) lit. b), art. 453 alin.(1), 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E

Admite recursul în anulare declarat de către Procurorul General, Gurin Corneliu, casează sentința Tribunalului militar al unității militare de șoc nr.5 din 06 iunie 1944, privind condamnarea lui Livit Moisei Țolovici, în baza art. 54¹ lit. b) Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la 18 noiembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu